

Трудове право

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>07 Управління та адміністрування</i>
Спеціальність	<i>073 Менеджмент</i>
Освітня програма	<i>Менеджмент і бізнес-адміністрування</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/ заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Очна (денна) форма навчання - залік Заочна форма навчання – залік, МКР
Розклад занять	лекція – раз на два тижні, практичне заняття – раз на два тижні
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: <i>к. філос. н. Дергачов Євген Вікторович,</i> <i>evgeniydergachev.lawyer@gmail.com</i> Практичні / Семінарські: <i>к. філос. н. Дергачов Євген Вікторович,</i> <i>evgeniydergachev.lawyer@gmail.com</i>
Розміщення курсу	

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Трудове право» дає уявлення про: систему нормативно-правових актів, що регулюють відносини в галузі трудового права, та їх основні положення; систему органів державної влади, що здійснюють контроль за дотриманням законодавства про працю, та порядок здійснення такого контролю; основні положення міжнародних документів і стандартів у галузі трудового права.

Метою викладання навчальної дисципліни «Трудове право» є формування у студентів уявлення про правове регулювання трудового права, вмінь і практичних навичок тлумачення та застосування положень законодавства в галузі трудового права, а також спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері трудового права і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень..

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Теоретичною базою вивчення дисципліни є навчальні дисципліни: правознавство, цивільне право.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття, предмет та значення трудового права. Джерела трудового права

Тема 2. Колективні договори і угоди

Тема 3. Укладення трудового договору

Тема 4. Зміна трудового договору

Тема 5. Припинення трудового договору

Тема 6. Робочий час і час відпочинку

Тема 7. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати

Тема 8. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Тема 9. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за дотриманням трудового законодавства

4. Навчальні матеріали та ресурси

1. Конституція України // Відом. Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України : Закон Української РСР від 10 груд. 1971 р. // Відом. Верховної Ради УРСР. - 1971. - Дод. до № 50. - Ст. 375.
3. Про колективні договори та угоди : Закон України від 1 лип. 1993 р. № 3356-XII // Відом. Верховної Ради України. - 1993. - № 36. - Ст. 361.
4. Про зайнятість населення : Закон України від 1 берез. 1991 р. № 803-XII // Відом. Верховної Ради України. - 1991. - № 14. - Ст. 170.
5. Про охорону праці : Закон України від 14 жовт. 1992 р. № 2694-XII // Відом. Верховної Ради України. - 1992. - № 49. - Ст. 668.
6. Про оплату праці : Закон України від 24 берез. 1995 р. № 108/95-ВР // Відом. Верховної Ради України. - 1995. - № 17. - Ст. 121.
7. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15 верес. 1999 р. № 1045-XIV // Відом. Верховної Ради України. - 1999. - № 45. - Ст. 397.
8. Про відпустки : Закон України від 15 листоп. 1996 р. № 504/96-ВР // Відом. Верховної Ради України. - 1997. - № 2. - Ст. 4.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1.	<p>Тема 1. Поняття, предмет та значення трудового права. Джерела трудового права</p> <p>Поняття трудового права як галузі права. Предмет трудового права. Метод правового регулювання та його ознаки. Державно-нормативний метод правового регулювання. Локально-договірний метод.</p> <p>Функції трудового права. Поняття принципів трудового права та їх класифікація. Система трудового права України. Загальна та особлива частини трудового права. Розмежування трудового права від суміжних галузей права.</p> <p>Поняття джерел трудового права, їх види. Локальні нормативні акти як особливе джерело трудового права.</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття джерел трудового права, їх види. 2. Локальні нормативні акти як особливе джерело трудового права.
2.	<p>Тема 2. Колективні договори і угоди</p> <p>Поняття та значення колективного договору. Правові підстави й умови укладення колективного договору. Сторони колективного договору. Строк дії колективного договору.</p> <p>Зміст колективного договору. Права та обов'язки сторін колективного договору. Нормативні та зобов'язальні положення колективного договору.</p> <p>Структура і порядок прийняття колективного договору. Поняття та види колективних угод.</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура і порядок прийняття колективного договору. 2. Поняття та види колективних угод.
3.	<p>Тема 3. Укладення трудового договору</p>

	<p>Поняття та сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Нормативні та погоджувальні умови трудового договору. Необхідні та факультативні умови трудового договору.</p> <p>Письмова й усна форми трудового договору. Строк трудового договору.</p> <p>Юридичні гарантії при прийомі на роботу. Обмеження при прийнятті на роботу. Вимоги, які висуваються щодо віку і стану здоров'я працівників.</p> <p>Порядок укладення трудового договору. Документи, що надаються при укладенні трудового договору. Строк випробування.</p> <p>Види трудових договорів. Трудовий договір про тимчасову та сезонну роботу. Трудовий договір про суміщення професій і посад. Сумісництво. Контракт як особлива форма трудового договору</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сумісництво. 2. Контракт як особлива форма трудового договору.
4.	<p>Тема 4. Зміна трудового договору</p> <p>Переведення на іншу роботу: поняття, класифікація переведень. Постійні та тимчасові переведення. Переведення у разі виробничої потреби та простою. Переведення на легшу роботу за станом здоров'я.</p> <p>Переміщення на інше робоче місце і його відмінність від переведення. Зміна істотних умов праці.</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переміщення на інше робоче місце і його відмінність від переведення. 2. Зміна істотних умов праці.
5.	<p>Тема 5. Припинення трудового договору</p> <p>Загальні підстави припинення трудового договору, їх класифікація.</p> <p>Розірвання з ініціативи працівника трудового договору, укладеного на невизначений строк. Розірвання строкового трудового договору з ініціативи працівника.</p> <p>Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Інші підстави розірвання трудового договору.</p> <p>Порядок звільнення і проведення розрахунку. Вихідна допомога.</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. 2. Порядок звільнення і проведення розрахунку.
6.	<p>Тема 6. Робочий час і час відпочинку</p> <p>Поняття та види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочений та неповний робочий час. Режим ненормованого робочого дня. Надурочна робота. Облік робочого часу.</p> <p>Поняття та види часу відпочинку. Право працівника на відпустку і гарантії його реалізації. Види відпусток. Щорічна основна і додаткова відпустка і порядок її надання.</p> <p>Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творчі відпустки. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати і порядок їх надання.</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. 2. Творчі відпустки. 3. Відпустки без збереження заробітної плати і порядок їх надання.
7.	<p>Тема 7. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати</p> <p>Поняття і структура заробітної плати. Основна та додаткова частини заробітної плати.</p> <p>Системи оплати праці та їх види. Тарифна система. Тарифна сітка і тарифна ставка. Відрядна та погодинна системи оплати праці.</p> <p>Порядок виплати заробітної плати. Обмеження утримань із заробітної плати. Індикація заробітної плати.</p> <p>Поняття гарантійних виплат. Види гарантійних виплат.</p>

	<p>Поняття компенсаційних виплат. Види компенсаційних виплат.</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття гарантійних виплат. 2. Види гарантійних виплат. 3. Види компенсаційних виплат.
8.	<p>Тема 8. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору</p> <p>Поняття дисципліни праці та засоби її забезпечення. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Основні методи забезпечення дисципліни праці. Заохочення як метод забезпечення трудової дисципліни.</p> <p>Поняття та підстави дисциплінарної відповідальності працівників. Види дисциплінарних стягнень. Загальна та спеціальна дисциплінарна відповідальність. Порядок накладення дисциплінарної відповідальності. Зняття і оскарження дисциплінарних стягнень.</p> <p>Поняття матеріальної відповідальності в трудовому праві. Підстави і умови притягнення до матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності: обмежена та повна матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність працівників.</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність працівників. 2. Поняття матеріальної відповідальності в трудовому праві.
9.	<p>Тема 9. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства</p> <p>Поняття і зміст охорони праці. Організація охорони праці на підприємстві. Порядок розслідування і обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, що пов'язані з виробництвом.</p> <p>Органи нагляду та контролю за охороною праці, їх повноваження. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.</p> <p>Поняття трудових спорів, їх види і причини виникнення. Індивідуальні трудові спори. Колективні трудові спори.</p> <p>Система органів, що здійснюють розгляд трудових спорів. Комісія по розгляду трудових спорів, її компетенція. Розгляд трудових спорів у суді. Порядок і строки розгляду трудових спорів.</p> <p>Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю.</p> <p>Завдання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система органів, що здійснюють розгляд трудових спорів. 2. Порядок і строки розгляду трудових спорів.

Теми практичних занять:

1. Поняття, предмет та значення трудового права. Джерела трудового права
2. Колективні договори і угоди
3. Укладення трудового договору
4. Зміна трудового договору
5. Припинення трудового договору
6. Робочий час і час відпочинку
7. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати
8. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору
9. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Студенти самостійно виконують відповідні завдання, що визначені після теми.

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Підготовка тез доповіді	+ 4 бали	-	... бали

Відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим. Під час лекції студент отримує основний обсяг інформації, працюючи з яким формує свій рейтинг протягом семестру. Під час практичних занять студент виконує комбіновані завдання, проходить опитування тощо, за результатами чого отримує бали до рейтингу.

На лекціях допускається використання засобів зв'язку виключно з метою відтворення лекційного матеріалу у вигляді презентації для його обговорення. Використання засобів зв'язку на практичних заняттях не допускається.

Під час практичного заняття студент повинен добре володіти матеріалом за темою, активно відповідати на питання, виконувати завдання.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Пропущені заходи оцінювання знань по темі навчальної дисципліни передбачають наступне виконання студентом індивідуального завдання за темою, заняття з якої студент пропустив.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

(інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності)

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Вказуються всі види контролю та бали за кожен елемент контролю, наприклад:

Поточний контроль: опитування, в т.ч. МКР

Календарний контроль: сукупність балів протягом поточного контролю.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка під час поточного контролю.

1. Опитування на практичних заняттях (5 балів x 8=40 балів).

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 5 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 3-4 бали;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 1-2 бали;
- «незадовільно», незадовільна відповідь (не відповідає вимогам на 3 бали) – 0 балів.

2. Модульна контрольна робота (20 балів x 1=20 балів)

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 20 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 16 балів;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 10 балів;
- «незадовільно», незадовільна відповідь (не відповідає вимогам на 3 бали) – 0 балів.

За результатами 16 тижнів навчання студент має можливість набрати 60 балів.

Наприкінці семестру студенти виконують підсумкову контрольну роботу. Завдання контрольної роботи складається з чотирьох питань різних розділів робочої програми з переліку, що наданий у методичних рекомендаціях до засвоєння кредитного модуля. На кожне з питань студент може отримати до 10 балів.

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 10 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 8 балів;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 5 балів;
- «незадовільно», незадовільна відповідь (не відповідає вимогам на 3 бали) – 0 балів.

Максимальна сума балів складає 100.

3. Залікова контрольна робота для тих, хто не набрав необхідну кількість балів та для тих, хто хоче підвищити оцінку.

Максимальна сума балів за контрольну роботу складає 100.

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 95-100 балів;
- «добре» та «дуже добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 75-94 бали;
- «задовільно» та «достатньо», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 60-74 бали;
- «незадовільно», незадовільна відповідь (не відповідає вимогам на 3 бали) – 0-59 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль:

1. *Поняття і зміст права людини на працю та його конституційні гарантії в Україні.*
2. *Предмет трудового права.*
3. *Особливості методу трудового права.*
4. *Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного, адміністративного, права соціального забезпечення.*
5. *Завдання та функції трудового права.*
6. *Основні принципи трудового права.*
7. *Поняття і система джерел трудового права.*
8. *Поняття та класифікація суб'єктів трудового права.*

9. *Працівники як суб'єкти трудового права.*
10. *Роботодавці як суб'єкти трудового права, їх види, права та обов'язки.*
11. *Трудовий колектив як суб'єкт трудового права.*
12. *Поняття колективного договору, його сторони.*
13. *Порядок укладення, строк дії колективного договору та відповідальність сторін за його виконання.*
14. *Зміст колективного договору (угоди), класифікація їх умов.*
15. *Трудовий договір: поняття, відмінність від цивільно-правових договорів.*
16. *Поняття трудової функції і місця роботи по трудовому договору.*
17. *Сторони та зміст трудового договору.*
18. *Порядок укладення трудового договору.*
19. *Форма трудового договору.*
20. *Порядок прийняття на роботу. Документи, що подаються при прийнятті на роботу.*
21. *Трудова книжка працівника.*
22. *Правове регулювання випробування при прийнятті на роботу.*
23. *Строковий трудовий договір та його особливості.*
24. *Розмежування сумісництва, суміщення посад і робіт, заміщення тимчасово відсутнього працівника.*
25. *Переведення на іншу роботу: поняття, класифікація переведень.*
26. *Переміщення працівника, відмінність від переведення.*
27. *Припинення трудового договору: поняття, визначення термінів, класифікація підстав.*
28. *Загальні підстави припинення трудового договору.*
29. *Розірвання трудового договору, укладеного на невизначений строк за ініціативою працівника.*
30. *Розірвання строкового трудового договору з ініціативи працівника.*
31. *Основні підстави для розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.*
32. *Додаткові підстави для розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.*
33. *Порядок оформлення звільнення з роботи. Розрахунок із звільненими працівниками.*
34. *Поняття і види робочого часу. Нормативи робочого часу.*
35. *Поняття та співвідношення скороченого і неповного робочого часу.*
36. *Режим робочого часу та його види.*
37. *Поняття надурочних робіт і порядок їх застосування.*
38. *Поняття і види відпочинку за законодавством України.*
39. *Правовий режим вихідних та святкових днів.*
40. *Поняття та види відпусток.*
41. *Щорічна основна і додаткові відпустки, їх тривалість і порядок надання.*
42. *Соціальні відпустки і порядок їх надання.*
43. *Відпустка без збереження заробітної плати.*
44. *Право працівника на оплату праці та його захист.*
45. *Поняття та структура заробітної плати.*
46. *Системи оплати праці.*
47. *Мінімальна заробітна плата: поняття та функції, порядок встановлення та перегляду.*
48. *Оплата праці при відхиленнях від нормальних умов праці (нічний час, простой, надурочні роботи тощо).*
49. *Гарантійні та компенсаційні виплати.*
50. *Форми та порядок виплати заробітної плати.*
51. *Порядок проведення відрахувань із заробітної плати.*
52. *Поняття, підстави та умови дисциплінарної відповідальності за трудовим правом.*
53. *Види дисциплінарних стягнень та порядок її застосування.*

54. *Поняття, підстави, умови та види матеріальної відповідальності за трудовим правом.*
55. *Відмінність матеріальної відповідальності за трудовим правом від цивільно-правової відповідальності.*
56. *Обмежена матеріальна відповідальність працівника за шкоду, заподіяну роботодавцю при виконанні трудових обов'язків та порядок її застосування.*
57. *Повна матеріальна відповідальність працівника за шкоду, заподіяну роботодавцю при виконанні трудових обов'язків.*
58. *Матеріальна відповідальність роботодавця у трудових відносинах: підстава, умови та порядок застосування.*
59. *Розгляд трудових спорів у судовому порядку.*
60. *Строки звернення і строки вирішення трудових спорів. Позовна давність у трудовому праві.*
61. *Право на страйк та порядок його проведення за законодавством України.*

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено старший викладач, к. філос. н. Дергачов Євген Вікторович

Ухвалено кафедрою _____ (протокол № 1 від 25.08.2021)

Погоджено Методичною комісією факультету¹ (протокол №1 від 14.09.2021)

---

¹ Методичною радою університету – для загальноуніверситетських дисциплін.